

ek

javára

for jótékony célu
inházban. Mind
vünk!

japánok Jehol
inek nagy ré
s két hadosztá
ok birtokában
yi főváros felé
ajultak. Japán
vasutvonalakat
entral News sze
rsall és Csang
k esütörtökön
lenállás közös

harminc
nélkülük

nkaidó csökken
cián ismertették
i Hivatal ada
munkanélkülük
emine milliót és
lóállott bévesz
árd aranyfran.

romévi
ot kér
ó!

goszlávia három
numot kér hite
esedékesse váló
okra fogják át
y elteltével viz
anciákkal a tár
annak. Valószí
erülni fog meg
esak a franciák
hitelezőkkel is.

ok győznek
lisztemben

A bolíviai para
ob folyik a hara
énye állandósult
tek. A Mariscal
a Gran Chacon
mulásának nyilt

parlament
aka

ancia törvényho
t. A kamara új
ernand Bouissont
t megelőzőleg a
ülésén Cheron
ette a költségve
alára vonatkozó
örökből száрма
pénzügyminisz
dási tételén 5.5
aritást akar elér
készül a jövedel
valamint a kávé.
Cheron a fel
letéből 5.4 milli
llamtanács is le
mány pénzügyi

nagyon értékes
ei Poale Czedek
tellemes, csegrő
adásáról ismere
svásárhelyi fő
ig telt inaházá
nagyobb megelé
artott előimád
Czedek elnök
ta ezután is há
tét nyilvánítja

és Lapkiadó Rt.
Strada Baron L.
ok, Telefon 9-18

Taxa postală
plătiți in num.
No. 224713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva
tal: Cluj-Ko
lozsvár, Stra
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél
évre 600, egészévre 1200 lej. Küf
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik
keink utányomását csak a for
rás megjelölésével engedjük meg.

Robert
Budapest

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámbor
F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernö, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Péntek, 1933 jan. 13

5693. FV
TEBEH 15.

XII
10

Hoover kiáltványa

A távozóban levé amerikai köztársasági
elnök erőyes hangu kiáltványban bé
lyegzi meg a nemzetközi fegyverkereske
delem visszaéléseit.

Minden becsületesen gondolkodó ember
— Amerikán belül és kívül — készséggel
osztózik Hoover felháborodásában.

Mert kétségtelen tény az, hogy mind
annak a nyomornak, szenvedésnek, amely
ben ma a világ vergődik, igen sok rész
ben a nemzetközi nehézipar a közvetlen
oka.

A nehézipar kényszeríti a kormányokra
a hatalmas hadügyi kiadási tételeket és
ez az ipar az, amely szítja az ellentéteket,
csak hogy a népek meg ne béküljenek
egymással.

Hoover kiáltványának az a szépség
hibája, hogy nagyon későn látott nap
világot.

Akkor kellett volna ennek a kiáltvány
nak megjelennie, amikor Hoover szava és
erélye mögött még a hatalom tényleges
érfedezete állott.

Ma azonban ez a kiáltvány — bármi
lyen szépen hangozzanak is a bennefog
laltak — fiktív értékű, mint minden
olyan kijelentés, amely a hatalom ereje
híjján nem realizálható.

Az első kedvező szimptoma

A rengeteg optimista nyilatkozat, mely
eddig a válság enyhülését harangozta
be, mind-mind kudarcot vallott.

Saját hitükben megingott emberek op
timizmusa diktálta ezeket a kijelentése
ket, akik amellett, hogy a világot csalták
meg: saját magukat is csalni akarják.
Eme optimisták közé tartozk most Snow
den is, aki közeli és eddig még ismeret
len méretű prosperitást jósol.

Az optimista jóslatok beteljesületlenség
én most a valóság látszik valamit — és
pedig biztatóan — korrigálni.

Newyorkból érkezett híradás szerint
ugyanis a nemzetközi tőzsdéken lényege
sen emelkedett a buza ára.

Ha ez a szimptoma nem maradna elszí
getetlen, hanem világjelenséggé és egy
ben világfolyamattá alakulna át, akkor
minden okunk meg volna arra, hogy higy
jünk a világválság enyhülésében.

A válság közvetlen kirobbanásának oka
ugyan nem a gabona árának katasztrófá
lis esése volt, hanem a mértékellen és
embertelen racionalizálás, egybekötve
a háborúból visszamaradt adósságok elvi
selhetetlen terhével.

De a világválság katasztrófális arányok
ban való kibontakozását mégis az ugy
nevezett „agrárrolló” idézte fel, mely ab
ban áll, hogy az ipari termékek és agrár
termékek között — a mezőgazdaság ká
rára — óriási eltolódás állott be.

A világ négy táján mindenütt mini
mumra csökkent a parasztság vásártó
képesége s ez természetesen az ipari ter
melés gigászi arányokban való lehangat
lására vezetett.

Ha tehát a buza ára tartósan javulna,
ebben az esetben a parasztság ipari
vásárlóképesége mindenütt fokozódna s
ezáltal az ipari termelésben és fogyaszt
ásban is némi fellendülés állhatna be.

Kérdés azonban, hogy a buza árának
ez a hirtelen emelkedése nem-e csak át
meneti szimptoma. Mert ha az, ugy az
átmeneti áremelkedést ismét a buzaárak
nívójának lecsökkenése fogja követni s
ebben az esetben — ismét csak optimista
jóslatok következnek, optimista tények
nélkül.

Lemondott a Maniu-kormány

Az uralkodó a lemondást elfogadta. Csütörtöki nap folyamán kétszer is fogadta a király Maniut, aki Mihalache belügyminiszterrel szolidárisan szankciókat kért, de nem kapott Maru escu rendőrprefektussal szemben. Titulescu, Mihalache és a törvényhozó testületek elnökei az uralkodó előtt

Vaida-kormány: a legvalószínűbb lehetőség

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Károly király program
szerint ma délelőtt tíz óraker megérkezett Szinajából. Már ezt megelőzően összeült
a nemzeti parasztpárt vezérőlbizottsága, amely ugy határozott, hogy fenntartja
eddig álláspontját és teljesen szolidárisnak jelenti ki magát Mihalache belügy
miniszterrel. A tanácskozásról Maniu egyenesen a királyi palotába hajtatott, ahol
déli tizenkét óraker audiencián jelent meg az uralkodó előtt. Az audiencia alig
harminc percet tartott és félegykor Maniu elhagyta a királyi palotát.

Az újságírók kérdésére azt válaszolta a miniszterelnök, hogy audienciája dél
után folytatódni fog, tehát egyelőre nem nyilatkozhatik arról, hogy mi történt a
kihallgatás alkalmával.

Politikai körökben ez a hír nagy meglepetést keltett. Egyes verziók szerint a
kormány és az uralkodó között kirobbant konfliktusban egy új elem merült fel,
amely esetleg más fordulatot adhat a válság kibontakozásának. Egy másik ver
zió szerint Maniu ténylegesen benyújtotta lemondását, de az uralkodó még nem
nyilatkozott afelől, hogy a lemondást elfogadja-e, vagy sem.

A csütörtöki nap eseményeiről alábbi tudósításunk számol be:

Izgalmas órák a királyi ki hallgatás előtt

Politikai körökben lázas érdeklődéssel
tekintettek a csütörtöki nap eseményei
elő. Abból, hogy az uralkodó színajai
rezidenciáját otthagya, a fővárosba jött,
általában arra következtetnek, hogy Ká
roly király számol az egész kormány le
mondásának eshetőségével és a politikai
pártok vezéreinek könnyebb megkonzul
tálása érdekében költözik be ismét bu
karesti palotájába. A Dimineata ma reg
geli számában azt írja, hogy Maniu be
fogja terjeszteni audienciáján az uralko
dó elé Mihalache belügyminiszter lemon
dását. Amennyiben az uralkodó nem fo
gadná el Mihalache lemondását, Maniu
azonnal szankciókat fog kérni Dumitres
cu tábornok, esendőrőparancsnok, és kü
lönösképen Marinescu ezredes, bukaresti
rendőrprefektus ellen. A Dimineata azon
ban valószínűbbnek látta azt az eshető
séget, hogy a király elfogadja Mihalache
lemondását és ezzel együtt a belügymi
niszterrel szolidáris Maniu kormány le
mondását is.

potari Vechi 1. szám alatti lakására haj
tatott, ahol már vártak reá a nemzeti
parasztpárt vezérőlbizottságának tagjai.
A tanácskozáson résztvettek Mihalache,
Popovici Mihály, Lugoseanu, Madgearu,
Mirto, Calinescu, Sauciu Saveanu és Pan
Halippa miniszterek, valamint Vlad
Aurel, Spineanu és mások. Maniu hosz
szabb expozét tartott a politikai helyzet
ről, majd többek hozzászólása után a
vezérőlbizottság ugy döntött, hogy kitar
a Mihalacheval való szolidaritás álláspont
ja mellett. Félitzenkedő fog Maniu a
királyi palotához h jtatott, ahol már ha
talmas tömeg gyült egybe. A romániai és
a külföldi sajtó képviselői a királyi pa
lota halljában várakoztak az audiencia
eredményére. Az általános vélemény az,
hogy amennyiben a király elfogadja Ma
niu lemondását, ugy Vaida Sándor kap
kormányalakításra megbízatást, akinek
elsősorban Mironescu fog segídekezni.
Maniu és Mihalache tanácsolni fogják a
parlamentnek, hogy támogassa Vaida kor
mányát.

A Lupta szerint Titulescu nemesak,
hogy nem lépne be egy Vaida-kormányba,
de ebben az esetben a londoni követséget
sem vállalná magára. Ha pedig Vaidának
nem sikerülne kormányt alakítania, ugy
az udvarhoz közelálló körökben biztosra
veszik, hogy rezsimváltozás következ k és
az uralkodó Ducát fogja kormányalakítás
sal megbizni.

A királyi audiencia meg lepetése

Politikai körökben mindenesetre azt
várták, hogy az uralkodó azonnal el
fogadja Maniu lemondását. Az a tény,
hogy a miniszterelnöknek délután másod
sor is audienciára kellett jelentkeznie,
amellet bizonyít, hogy a király részlete
sebben meg akarta vitatni Maniuval a
válságot előidéző eseményeket és okokat.

Az audiencia során az uralkodó közölte
Maniuval, hogy mielőtt másodsor is meg
hallgatná, beszélni kíván kormányának
egyves tagjaival is. Ennek megfelelően
Maniu eltávozása után azonnal a palotá
ba hívták Titulescut, délután három
óra Mihalache kapott audienciára meg
hívást, délután négy óraker pedig Pop
Csieső István kamarai és Costachescu
szénatúsi elnök jelentek meg az uralkodó
előtt.

Maniu áthidaló javaslatai
Bucuresti-Bukarest, január 12. Beava

tott körökből származó értesülések szerint
az audiencia során Maniu áthidaló javas
latot tett az uralkodónak a Marinescu
affért illetően. A miniszterelnök javas
olta, hogy a bukaresti rendőrprefektust
hosszabb időre szabadsággolják és val
milyen külföldi megbízatást bizzanak reá.
Az uralkodó azt válaszolta, hogy nem fo
gadja el ezt a megoldást, mbre Maniu
haladéktalanul kijelentette, hogy ebben
az esetben kormányával együtt lemond.

Az uralkodó erre azt válaszolta, hogy
egyelőre nem veszi tudomásul a lemon
dást, mert meg akarja előbb hallgatni a
kormány és a nemzeti parasztpárt más
tényezőit is.

Politikai körök megbízhatónak látszó
információi szerint Maniu egy újabb nem
zeti parasztpárti kormányt ajánlott az
uralkodónak. A legújabb verziók szerint
Vaida-kormány következik, Titulescuval
a külügyminisztérium és Mihalacheval
a földművelésügyi minisztérium élén. Mi
halache ebben az esetben nem volna
kénytelen Marinescuval együtt dolgozni.

Maniu állítólag csak abban az esetben
lesz hajlandó támogatni a Vaida-kor
mányt, ha Vaidának megadja az uralkodó
azokat a szankciókat, amelyeket Miha
lache hiába kért Marinescu ezredessel
szemben.

A király elfogadta a kor mány lemondását

Lapzártaokor jelenti tudósítónk: A
Maniu-kormány lemondása befejezett
tény immár, Maniu még a délelőtti
audiencián benyújtotta lemondását és
délután öt óraker Mihalache, Titulescu és
a törvényhozó testületek elnökei után is
mét audiencián jelent meg, de ennek már
kizárólag udvariassági jellege volt. A
kormányválság megoldására vonatkozólag
még nem kezdte meg az uralkodó a ta
nácskozásokat.

Ujabb jelentés szerint Maniu délután 5
óraker jelent meg a király előtt és ujbo
megismételte a lemondását. Az uralkodó
nak azt az előterjesztést tette, hogy a je
lenlegi kormányválságot a parlamentre
támaszkodva oldja meg, ami csak ujabb
nemzeti parasztpárti kormány kinevezésé
vel képzeltető el.

Félhivatalos helyről nyert értesüléseink
szerint Vaida táviratilag meghívást ka
pott az uralkodótól s a volt miniszter
elnök még az éjszaka olymáin Bukarest
be utazik. Vaida előreláthatólag pénteken
dél előtt tizenegy óraker kihallgatáson je
lenik meg az uralkodó előtt és az összes
politikai körökben bizonyosra veszik,
hogy a király szobáját, mint deznált
miniszterelnök fogja elhagyni.

A válság illyentén való megoldása
nem fog jelenteni semilyen megrázköd
tatást, mert a Vaida kormány kétsége
lenül minden vonalon követni fogja a
Maniu kormány programját.

A január 17-én megnyíló parlamenti
ülésszakon előreláthatólag már be is fo
mutatkozni az új kormány. Ninesen azon
ban kizárva, hogy amennyiben a kor
mányalakítás elhúzódna, ugy a parlament
megnyitását is néhány nappal el kell
majd halasztani.

A világ összes köz- és magántartozásainak konvertálása felé...

Egy francia újságíró pesszimista jóslatai 1933-ra. Ez az év az adósok esztendeje lesz

A valuták küszöbön álló balesetei fogják megkönnyíteni az adósok helyzetét

Párizs, január 12. Egyik előző cikkünkben beszámoltunk arról, hogy Amerikában erőteljes áramlat indult meg a tartozások és kölönösökkel a mezőgazdasági tartozások konvertálása mellett. Egyesek oly messze tartanak már, hogy a tartozások teljes törlesztését követelik. Az amerikai farmernek kapcsolatba hozták az Amerikának járó európai haditartozásokat az ő mezőgazdasági tartozásaikkal és azt mondták, hogy ha az amerikai kormány megértéssel viselkedik az európai adósok nehéz helyzetével szemben, annál inkább legyen tekintettel azokra a súlyos terhekre, amelyek a mezőgazdasági termékek elértéktelenedéséből kifolyólag Amerika mezőgazdaira hárulnak.

Az egész világ adóssai segítséget követelnek

Az Egyesült Államok egész mezőgazdasági vidéke, amely Middle-West néven ismeretes, nyíltan a konverzió gondolatára állott. Képviselők, szenátorok, kormányzók egyetértéssel abban, hogy csak az adósságok valamilyen formában való rendezése könnyítheti a farmernek kétségbe esett helyzetét. És ez a mozgalom, amely most Amerikában indult meg a tartozások rendezése érdekében, már régen kinőtt lokális jellegéből. Mindenütt a világon egyre hangosabban követelik az adósok, hogy mentse meg őket abból a kétségbeesett helyzetből, amelybe akaraton kívül a gazdasági válság kényszerítő körülményeinek hatása alatt kerültek.

1933 az adósok esztendeje lesz

Jellemző erre az áramlatra az a cikk, amely a párizsi Lumier című lap egyik legutóbbi számában látott napvilágot. George Boris, a lap főszerkesztőjének tollából, George Boris szerint 1933 az adósok esztendeje lesz: miután már az előző válságévek is a tartozások folytonos agyszűrlésével teltek el. Mísem jellemzőbb erre, mint az, hogy a hadikártérítések 90 százalékkal csökkentették eddig és elkerülhetetlennek látszik, hogy ugyanolyan mértékben csökkentessenek le az Amerikával szembeni haditartozások is. Ezután George Boris foglalkozik az államok nem politikai tartozásaival, valamint a magántartozásokkal is és a következőket mondja:

Németországnak a külfölddel szembeni magántartozása jelenleg moratórium alatt állanak. A németek rövid időn belül kategórikus formában fogják ezeknek a tartozásoknak redukcióját is kérni. (Ismeretes, hogy Hugenberg, a német nemzeti párt vezére magához hívatta a napokban a Berlinben akkreditált angol és amerikai újságírókat, hogy megmondja nekik, hogy amennyiben a németek magántartozásainak kamatait nem szállítja le a külföld másfél százalékra, Németország ki fogja mondani a csődöt). Ugyanez fog történni a közép- és kelet-európai államok tartozásaival is. Queznay, a bázei Nemzetközi Szabályozási Bank igazgatója, kijelentette röviddel ezelőtt, hogy ezeknek a tartozásoknak revízió alá vétele a legrövidebb időn belül elkerülhetetlen lesz.

Az összes adósok konverziót fognak követelni

„Mihelyst pedig ez az áramlat megindul, sem visszatérés, sem megállás nem lesz többé ezen az uton. Az összes adósok kivétel nélkül élni fognak a helyzettel,

amelyet számukra a dekonjunktúra teremtett és konverziót fognak követelni anélkül, hogy ez megtagadható volna számukra. Az összes követelések redukciójára fog elkövetkezni, az összes szerződéseket revízió alá veszik, amelyekben terminusra való fizetésről van szó. Ez a defláció logikus következménye.”

A valuták balesetei fogják megkönnyíteni az adósok helyzetét

Valahányszor ez a kérdés felmerül, mindannyiszor megállapították mértékadó körök, hogy az áruk esését kapcsolat

ba kell hozni a konjunktúra idején felvett magántartozásokkal és hogy a konverzió melletti ármulat az egész világon terjed. Mi történik, ha a hitelezők szembe szállnak ezzel az áramlattal. George Boris szerint elkerülhetetlen lesz az, hogy a kormányok jóval nagyobb számban kérjenek moratóriumot és jelentenek esődöt mint hogyan az 1931-ben és 1932-ben történt. Másrészt a valuták még kihang sulyozottabb formában meg fognak gyöngülni. Nem szabad elfelejteni, hogy 1932-ben olyan valuták szilárdsága ingott meg mint aminő a svájci frank, a dollár és a

holland forint, melyeket hatalmas arany stokkok támasztanak alá. George Boris a következőket írja szószerint: „Az elmúlt két esztendőben több valuta értéktelenedett el. Csaknem biztos, hogy 1933-ban ez a folyamat feltartóztatatlannul fog előre haladni. Valuták, amelyeket máris érintett a krízis, még jobban le fognak gyöngülni s azok, amelyeket eddig mesterségesen fentartottak, ellenállási erejük végeére érnek. Az adósok helyzetét azok a balesetek fogják megkönnyíteni, amelyek az egyes valutákra várnak az elkövetkező esztendőben. Olyan állítások ezek, amelyek kétségtelen tényekre támaszkodnak.

Az összes tartozások konvertálására irányuló folyamat csak abban az esetben volna megállítható, ha a válság váratlanul megszűnne és az áruk állandó emelkedésnek indulnának. Egy ilyen változás azonban a csodával volna határos és éppen ezért nem is valószínű. Ha a válság továbbra is tart, a konverzióknak önmagától kell bekövetkeznie. Ha nem közös megegyezés alapján jön létre, ugyesződök, moratóriumok, pénzelértéktelenedések és inflációk fogják kikényszeríteni.

Előadás közben egy veszettkutya megmarta öt kisenevi színészt

Egy francia vigjáték előadásának drámai befejezése a kisenevi Kolosszeum színházban

Kisenev, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap este háborzongató jelenetnek volt tanúja a Kolosszeum színház közönsége. A színház egy francia vigjátékot adott elő és az előadásra szépszámu közönség gyűlt egybe. Az előadás a közönség nagyon jól mulatott és a felvonások általános derűtség közepette követték egymást.

A harmadik felvonás nagy jelenetében azonban váratlan esemény történt, mely érthető botrányt okozott a színház közönségében. A színpadon három színész és két színésznő játszott, amikor egy nagy lompos, házörző kutya rontott be a színpadra és egymás után mind az öt színészt megmarta. A közönség az első percben azt hitte, hogy a kutyamarási

jelenet a darabhoz tartozik és csak akkor tudta meg, hogy szerencsétlenség történt, amikor a megremült színészek előtt a függöny legörült. A kutyák sikerült elfogni és megállapították, hogy veszett. Az előadást természetesen félbeszakították és a színészeket a Pasteur intézetbe szállították, ahol azonnal beoltották őket.

Allami biztosítás, vagy állami panama?

Miért kell a városoknak a belügyminisztériumi biztosító alapon biztosítani ingatlanukat? Ely biztosító társulat, amely sona sem teríti meg a kárt

Cluj-Kolozsvár, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári városi tanács köreiben erőteljes akció indult meg, amely azt célozza, hogy az 1929 augusztus 3-án életbelépett közigazgatási törvény 455. paragrafusát hatályon kívül helyezzék. Ez a törvényparagrafus ugyanis arra kötelezi az összes közigazgatási egységeket, hogy ingatlanjaikat a belügyminisztérium kebelében felállított állami biztosítási társaságnál biztosítsa. Az állami biztosító intézet a régi királyságban már régen fennáll és a belügyminisztériumnak egy igen jelentékeny bevételi forrását képviseli. Az impériumváltás után csak rendeletileg terjesztették ki ezt a rendszert Erdélyre is, míg a nemzeti parasztpárti közigazgatási törvénye kötelezővé tette a városok, megyék és községek számára, hogy összes ingatlanjaikat az állami biztosításra. Ezekből a biztosítási összegekből hatalmas összeg folyik évente a belügyminisztériumhoz. Azt azonban, hogy ez a biztosító intézet valóban teljesíti-e azokat a kötelezettségeket, amelyekre a biztosító társaságok kényszerítve vannak, azt nagyon kevesen tudják Romániában. Ez a gyanús biztosítási társulat valószínűleg egy törvényesen védett panamát takar, amelynek jövedelmei ismeretlen célokra fordítottak.

Eppen ezért a nagyobb erdélyi városok vezetőségei akciót indítottak, hogy a törvénynek ezt a paragrafusát módosítsák. És lehetővé tegyék, hogy a községek és városok, valamint a megyék is rendes biztosító társaságoknál biztosítsák be ingatlanjaikat. Ezek a társaságok sokkal több garanciát nyújtanak arra, hogy tűzveszély esetén a kárt meg is térítik.

Kolozsvár városának biztosítási

Kolozsvár város ingatlanjainál a helyzet egyébként kedvezőbb, mint a többi városoknál, mert az Osvada tanács még 1927-ben egymilliórd lejnnyi összegig biztosította Kolozsvár ingatlanjait. Akkor még a közigazgatási törvény nem írta elő, hogy a városok és községek az államnál tartoznak biztosítani és a városi tanács az ingatlanok 80 százalékát a kartellbe tömörült kolozsvári biztosító társaságoknál csinálta meg az üzletet. Ekkor a biztosítás 88 százalékát a

Fonciera Agricoloval az élükön a kolozsvári biztosítók kapták, 12 százalékos pedig a belügyminisztériumi biztosítási alap.

A közigazgatási törvény óta azonban az új épületeket Kolozsvár városi tanácsa is az államnál köteles biztosítani, vagy ha házat vásárol, amely még biztosítva nem volt, azt is az államnál kell bebiztosítani. Ilyen körülmények között a város állandóan ki van téve a veszélynek, hogy egy új, vagy újonnan vásárolt épülete leég és soha nem fogja megkapni a biztosítási összeget. Bukarestben már komoly tanácskozások foly

nak, hogy likvidálják a belügyminisztériumi biztosítási alapot, mert a városoknál ez dupla megterhelést jelent. Vannak városok, amelyek az állami biztosítási intézetek mellett magánintézetekhez fordulnak és így duplán fizetik a biztosítási illetményeket, mert nem akarják tűzvész esetén kitenni magukat annak, hogy senki sem fogja őket kártalanítani.

Az akciónak élén több olyan képviselő áll, akik egyben nagyobb városok polgármesterei is és minden valószínűség szerint sikerülni fog módosítani a sérelmes törvényparagrafust.

Törlés előtt áll Bredecianu bécsi román követ horogkeresztes támadóinak bűnpere,

mert a megtámadott diplomata többszöri idézése sem jelentek meg a bíróság előtt

Bécs, január 12. Lehet, hogy pertörlés lesz abban a bünyügyi eljárásban, amelyet osztrák horogkeresztesek egy csoportja ellen indítottak, akik a múlt nyáron a romániai vádaskertben levő Country Club kerthelyiségebe benyomultak s több diplomatát, köztük Fabri olasz katonai attasét és Caius Bredecianu bécsi román követet inzultálták. A támadók még ma

is vizsgálati fogságban ülnek. A bíróság többször megkísérelte a főtárgyalás megtartását, de a diplomaták tanukénti kihallgatás céljából idézésre sem jelentek meg a büntetőtanács előtt. Ezért az igazságügy minisztérium valószínűleg pertörlés elrendelését fogja ajánlani a köztársaság elnökének.

Magyar Színház

Szombat éjjel háromnegyed 11 órakor:
Naoy vid m kabare
A budapesti kabarék legnagyobb sikerű ujdonságai.

Vasárnap d. e. 11:

Piroska és a farkas
Gyermekelőadás!

Helyárak: 10, 15, 20, 25 és 30 lej.

Hétfőn és kedden este 9 órakor:

FANNY
PREMIER

Marcel Pagnol világhírű 3 felvonásos színműve.

Szerdán este 9 órakor:

Mészelen és Rossadomb
Irta: John van Druten, Vigjáték 2 felv. Irta: Török Rezső. Vigjáték 3 felvonásban

Nyomda-anyaógot

darschus quadrát,
cimrást is nagy
m-naiséob n ke-
resünk megvétele

Cim a kiadóban

Borzalmas mézárulás egy jassii villában

Egy béres meggyilkolta két bérestársát és a szőlőtulajdonos fiát. * Gratz család tragikus sorsa

Jassi, január 12. Páratlan kegyetlenséggel végrehajtott hármias gyilkosság tartja izgalommal Jasi városát, melynek közelében, a buciamani szőlőkben egy vagyonos jassii polgár, Gratz Simon véres holttestét fedezte fel fiának, két vincellérjének ugyanezeken borzalmasan meggyilkolt holtteste mellett. A gyilkosság egészen elüt mindenfajta eddig ismert efféle büncselekményektől, az áldozatokat nem rablási szándékkal ölték meg, a jelek arra mutatnak, hogy egy gonosz szándéku ember elindult a bűn lejtőjén és az események tragikumusa sodorta végül szörnyű hármias gyilkosságba.

A hármias gyilkosság felfedezése a következőképpen történt:

Gratz Simont vagyonos jassii polgárnak nagyon szép és igen rendben tartott szőlője van a város közelében fekvő buciamani dombokon. Már messziről elárulja a szőlő és a tulajdonos lakályos villája a jóléte és a gondoskodást. Telen a városban laknak Gratzék, de minden szombaton kimegy a fiatal Gratz György a szőlőbe, élelmet, dohányt visz a három ott dolgozó vincellérnek, munkásnak. Ezen a héten is ezt cselekedte, telefonált haza, hogy reggel kimegy a villába, délre hazaérkezik. Délre azonban nem érkezett haza Gratz Simon egyetlen fia, a harminc éves György, a szokatlan eset miatt nyugtalanodva az öreg Gratz a délután már nem birt magával, személyesen utazott ki a villába. Furcsa esend honolt a villa körül, világosság nem volt sehol, hol ott már estére fordult az idő. A villa ajtajában meg nagyobb meglepetés fogadta. Az egyik béres munkása, Croitoru Mihály állott a villa kapujában, kezében fegyverrel és izgatottan. Az öreg Gratz még szóhoz sem jutott, a béres már izgatottan mondta:

— Kiszabadult az egyik lovunk... Azt megyek üldözni.

Az öreg Gratz hirtelen indulattól hajtván, kikapta a béres kezéből a fegyvert, aztán elszántan indult a csöndes villa felkutatására. Szobákban, istállókban, borházban, padláson kutatott, sehol nem talált senkit, kiáltozott, erre sem felelt senki, ekkor óriási lélekjelenléttel és elszántsággal a pince felé vette útját.

A pincében borzalmas látvány fogadta.

Ott feküdt vérben egyetlen fia, fejét hatalmas baltacsapások ékelték el de nem kevésbé borzalmas látvány volt a fia mellett fekvő két vincellérjének széttroncsolt holtteste is.

Az apa a végső kérésbeesett lelki állapotban telefonált a rendőrségre, ahonnan rövid idő múlva meg is érkeztek a rendőrség emberei. Gratz a páratlan lelki megpróbáltatások sulya alatt elájult és súlyos idegláza esett csak másnap tért magához és csak akkor tudta elmondani dideregve és remegve retentő élményének perreit.

A rendőrségen megállapították, hogy a három holttest közül az egyik már napok óta hevert meggyilkolva a pincé-

ben, az egyik vincellért már napokkal ezelőtt gyilkolták meg. Viszont

Croitoru Mihálynak nyoma veszett, ezt még eddig nem bírták előállítani, amikor az öreg Gratz kisavarta kezéből a fegyvert, megszökött.

Gratz Simon előadásából és a jelekből a bűnügyi nyomozók a következőképpen rekonstruálják az esetet:

Croitoru Mihály mint azt meg lehetett állapítani, összeveszett Nastas Nicola béressel, közöttük tettelegességre került a sor és ennek során Croitoru agyonütötte Nastast. A holttestet levitte a pincébe, de hogy a másik béres el ne árulja, ezt állandóan pénzigérekkel puhította. Tény az, hogy a koresmá-

ban bort fizetett neki és a legutolsó alkalommal alaposan leítták magukat, ez éppen szombaton reggel történt. Annyit ből a villába távoztak, ahol Frunza meg lehetett állapítani, hogy a koresmá Stefan, a másik béres lefeküdt és azonnal elaludt. Megtalálták a véres helyet, ahol Frunzát agyonütötték, hogy pedig álmában érte a halál, azt az orvosi vizsgálat állapította meg.

Valószínű, hogy az ifjabb Gratz éppen akkor érkezett a villába, mikor Croitoru újabb áldozatát a pincébe von szolta, mire Croitoru őt is hasonlóan agyonütötte a Frunza vérével még nedves baltával.

Ha az öreg Gratz a villa kapujában nem kapja el a fegyvert, valószínű, hogy ő volna a retentő mézárulás negyedik áldozata.

Négy lánya és egyetlen fia volt az öreg Gratz Simonnak. Különös balsors üldözi a családot: mind a négy leány rövid időközben meghalt, ez a harmadik esztendő fia maradt meg.

Az ifjú Gratznak egyébként szombat estére volt kitűzve ez eljegyzési ünnepélye...

KÖZGAZDASÁG

Ausztria felszabadítja a devizakorlátozásokat

Általános deviza-amnesztia készült Ausztriában

Bécs, január 12. Ausztriában döntő jelentőségű intézkedések állanak küszöbön a devizaforgalom felszabadítása terén. A jegybank messzemenő könnyítéseket hozott javaslatba, miután az új nemzetközi kölesön a devizakészlet lényegesen gyarapodásával ezeket lehetővé teszi.

Általános deviza-amnesztia kibocsátása várható és meg fogják engedni a magán-clearingben devizák és valuták szabad vásárlását. A külföldi követeléseket is rövid időn belül szabaddá fogják tenni s a devizatiltalmat lényegesen enyhíteni fogják. Későbbi időpontban teljesen likvidálni fogják a devizatiltalmi intézkedéseket.

sa várható és meg fogják engedni a magán-clearingben devizák és valuták szabad vásárlását. A külföldi követeléseket is rövid időn belül szabaddá fogják tenni s a devizatiltalmat lényegesen enyhíteni fogják. Későbbi időpontban teljesen likvidálni fogják a devizatiltalmi intézkedéseket.

A romániai gyufamonopóliumot átveszi az Autonom Monopólpénztár

Berlin, január 12. A Berliner Börsen Courier legutóbbi száma rendkívül érdekes tudósítást közöl a Kreuger-konzern érdekeltségével, így a román gyufamonopóliummal kapcsolatban is. A berlini közgazdasági lap szerint a Kreuger vállalatok vezetősége összes fennálló szerződéseinek likvidálását készíti elő. A monopól-szerződések legnagyobb része rentabilnak mutatkozott, a többieket azonban revízió alá veszik, vagy pedig felbontják. Így például a Kreuger-konzern lemondott a japáni gyufa monopóliumról, a romániai monopóliumot viszont a román Autonom Monopólpénztár veszi át. Ami a nemzetközi piac felosztását illeti, előtér há-

rom érdekesoport fog dönteni: a svéd, az amerikai és a britániai. A svéd érdekesoporthoz tartozik a német, svájci, hollandiai, francia, balkáni, lengyel és indiai piac. Az amerikaihoz a dán, norvég, finn, lett és spanyol piacok míg a britániai csoportnak az angol birodalom keretein belülvaló működéssel kell megelégednie. A három érdekesoport kartell alkot és így lehetetlenné válik az árak terén való konkurrencia. A Svenska Taendstieks így tehát a jövőben is a világpiacon hatvan százalékát uralja. A szovjet gyufaipar a japánnal együtt egy külön csoportot képez, mely piacait a távolkeleten osztja fel.

Kilenc százalékos osztalékot fizet a magyar jegybank a részvényeseknek. Budapestről jelentik: A magyar jegybank főtanácsa ülésén ismertették az elmult üzletév mérlegét. Az intézet tiszta jövedelme 4 millió 453 ezer pengő. A február 5-ki közgyűlésnek azt fogják javasolni, hogy a részvényeseknek 9 százalékos osztalékot fizessenek.

Kedvezményben részesülnek Lengyelországban a romániai örök. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli. A román kiviteli előmozdítása érdekében, a lengyelországi vasutak jelenté-

keny fuvarkezdésményben részesítik a romániai származású gabonaneműket, fűrészárut, napraforgó-olajat és egyéb román export-cikkeket.

Tizennyolcmillió lírara emelkedett az olasz bankok betétállománya. Rómából jelentik: Olaszországban a takarékpénztárakban kezelt betétállomány 18 milliárd lírara emelkedett. A magánberuházási tevékenység ugyan most is szűk kezetek között mozog, de annál élénkebb az állami közmunkák útjeme.

Németország buzaexportáló állam lett. Berlinből jelentik: Németország

A szilágysági „Mara” autobusz-vállalat

1933 január 5-től

mindennap kétszer indít járatot az eddigi egy járat helyett

Cul-Huzdin-Ciucas-Simleu Silvaniei-Zălau között,

I. járat indul Clujról 8.30 órákor, érkezik Szilágysomlyóra 12.30 és Zilahra 13.30 órákor. Tasnádra 15.15, Nagykárolyba 16.15 órákor.

II. járat indul Clujról 15.45 órákor, érkezik Szilágysomlyóra 19.35 és Zilahra 20 órákor.

Kényelmes utazás. Pontos közlekedés. Fűtött új kocsikkal. Indulás Clujról a főposta melletti autobusz állomástól.

Diakmenza javára

jan. 15-én d. e. 11 órákor jótékonycélu matiné a CORSO Filmszínházban. Mindnyájan ott legyünk!

idei buza-termése 51 millió métermázsá, amelyből hatmillió métermázsát 12 márkás métermázsánkénti prémium mellett külföldön igyekeznek elhelyezni. Még nagyobb gondot okoz a rozsfelcsapás elhelyezése, mert a termés 84 millió mázsá volt s a szükséglet nem több hatvan milliónál.

Köszönet, a Mizrahi konferencia rendezőbizottsága ezúton fejezi ki köszönetét Kolozsvár vendéglátó és lakosságának, kik a delegátusokat házaikban oly szívesen fogadták ugyanannyira, hogy a delegátusok egy feledhetetlen élmény impressziójával távozhattak városunkból.

Haggibbor bál! Figyelje a dátumot: január 21-én este a Newyorkban.

A Haggibbor átszervezi ping-pongszakosztályát. A Haggibbor téli programján a tornaszakosztály átszervezése mellett a ping-pongszakosztály reorganizálása is szerepel. A napokban a Haggibbor régi tagjaiból rekrutálódott gárda szervezte újja a Haggibbor ping-pongszakosztályát, mely a múltban sok szép sikert hozott az egyesületnek és ezúttal is élre akar kerülni az erdélyi egyesületek között. A Haggibbor vezetősége nagy örömmel fogadta a kezdeményezést és anyagi támogatást is hajlandó nyújtani a ping-pongszakosztály megszervezésére. Az újjászervezés alatt álló szakosztályban való részvételre jelentkezni Irányi Tibornál és Mózes Dezső szakosztályi vezetőnél, Szappan ucca 5. szám alatt lehet.

A bethleni zsidó ifjuság műsoros estje. A bethleni zsidó ifjuság az elmúlt héten a román kaszinó nagyszínházban műsoros estét rendezett. Az estélyen résztvevők a közönség és környékbeli intelligencia és sokat tapsolt a szép teljesítményt nyújtó műkedvelőknek. Brünner Ernő román szavalata nyitotta meg a műsort, majd Audeberger Géza monológot adott elő. Brander Kitta balettáncot lejtett, ezután pedig a Kalap című vígjátékot adták elő Herskovits Regina, Rosenberg Rezsina, Berkovits Béla, Fried Béla és Meissler B. bi. A műsor következő számaként Schnabel Manci Dész nagy sikerrel kuplékat adott elő. Breiden Hajni 10 éves hegedűművésznő száma után Ábrahám Sári, Indig Irén, Rosenberg Fáni, Feig Jolán, Rosenberg Ella és Rózi a Balettpróba c. táncjátékot mutatták be nagy tetszéssel. Schwartz Ernő szellemesen konferált. A műsort tánc követte. A táncverseny győztese Schnabel Manci és Berkovits Béla lettek. A szépségverseny első díját Schnabel Manci Dész, a másikat Königsberg Dori Lunca, a harmadikat Schatz Aliz Bethlen nyerte. A rendezés munkája dr. Fried Andor, Brander Max és Berkovits Béla érdeme.

— Angliában és Németországban visszaesés van a francia borok fogyasztása. Párizsból jelentik: Importesőkentési tendenciák miatt Angliában és Németországban erősen visszaesés van a francia borok fogyasztása. A nagy készletek következtében olesó a bor s a belföldi fogyasztás fejkvótája mintegy 25 százalékat emelkedett. Nem tudják eladni a bort külföldnek, megisszák itt hon.

Az idei irodalmi Nobel-díj nyertesének, Galsworthynak hatalmas triója, a Forsyte Saga kapható az Uj Kelet könyvosztályában. A propagandakiadás kötetenként 70 lejbe kerül.

Dr. KULCSAR ISTVAN:
Bevezetés az individual pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ősenber lélekismerete. — Az egyén, mint cél irányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológias fogyatékoság”. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmehaj. — Elzülés és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kultúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önévelés. — Függelék: Az individualpszichológia története.

Ára 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

„Zsidó” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó körvezete — Marx és a Rothschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példányok

Ára 30 lei

Az egyszerű kiadás ára:

15 lei

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Tömege

Bucurest

Uj Kelet viharok e titást vizs rasztkok, p áldozatul, l agyokna trófális h megesek. külön seg hátramar

A Buza közsgben Dumitru srgben az orghe Bl Dinu Gh felesége. A hét em éjjel az o amikor sz nestibe m

A buza utazó szá tak. Az o megfagyo ternyre a sának. Tó éjszaka b lovai me gyalogosa degben a tert halac az itéletic

A Mizil lache Caz látkák me har és ne re holtan.

A Vadá halálos á páratlanu Coman pá igyekezett

A töme rek borza dclben ér megkatas cul Sarat trófa.

Tizenné aló tem kült me

A csendő szerint a közsgből választás

A közs ban szelv kavarta a havat és nyi távol sáncokba méternyi nem kerü közódhatt szélviharh velőkg h

Ez azo rasztkok n zepén fag utolsó ere szeket h

A hóv ség a kör többörás tömeg al

A fagy dörleltiók

Ujdons

Heine o zott fel a -melkedet mekapó kora tűz Roth „Hi Uj Kelet portókóltó bélyegbe

Harminc halottja van egy regáti megyében az itéletidőnek

Tömegesen pusztulnak el az emberek az országutakon. Râmnicul-Saratban két napja megszűnt a közlekedés, az üzletek zárva vannak, az iskolákban nincsen tanítás

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Az országban dühöngő hóviharak egyes részeken valóságos pusztítást visznek a falusi lakosságban. Parasztok, pásztorok, gyalogutazók esnek áldozatul a rettenetes erővel dühöngő lagyoknak és hóviharoknak. A katasztrófális hóviharok pusztításai olyan tömegesek, hogy Maniu miniszterelnök külön segélyeket szavatolt meg a hátramaradottaknak.

Aldozatok tömegét követeli a fagy

A Buzau megyében lévő Cavanesti községben holtan találták Blaragiu Dumitru parasztot. Ugyanabban a községben az elmúlt éjjel megfagytak Gheorghie Blaragiu, Constantin Brabu, Dinu Gheorghie, Avram Mihailescu és felesége, Oprea Manolache és felesége. A hét embert a kilencedikéről virradó éjjel az országuton fogta el a hóvihar, amikor szánon akartak Scurtesti Gavanestibe menni.

A buzau-pogani országuton az arra utazó szánon borzalmas leletre bukkantak. Az országuton egy szán előtt két megfagyott lovat találtak. Hatszáz méternyire a szántól feküdt a jármű utasának, Toma Simeanunak holtteste. Az éjszaka bekövetkezett fagyban a szán lovai megfagytak és Toma Simeanu gyalogosan indult el. A rettenetes hidegben azonban csak néhány száz méter haladhatott és ő is áldozatul esett az itéletidőnek.

A Mizil és Cotorea közötti uton Mihaela Cazacu parasztember hulláját találták meg, őt is utközben érte a hóvihar és nem haladhatott tovább. Reggelre holtan találták a szán mellett.

A Vadaul Pasii község területén is halálos áldozata van a hóviharoknak és váratlanul bekövetkezett fagnak. Itt Coman pásztor halt meg, aki Buzeuba igyekezett.

Borzalmas tömegkatasztrófa.

A tömeges megfagyásokról szóló hírek borzalmait növelte egy csütörtökön délelőtt érkezett híradás, mely újabb tömegkatasztrófáról számolt be. Râmnicul Sarat környékén történt a katasztrófa.

Tizennégy lakost hótömegek maguk alá temették és egyikük sem menekült meg élve a szernecséltenségből.

A csendőrlégióból érkezett jelentések szerint a parasztok Grebenie Salcioara községből indultak el, ahol a községi választásokon vettek részt.

A községükkel szomszédos egyik faluban szélvihar lepte meg őket. A szél fel kavarta a két nap óta felhalmozódott havat és a gyalogosokkal együtt méternyi távolságba vágta le a hótömeget. A szánkba fordult parasztoakra két-három méternyi hótömeg rakodott. Azok akik nem kerültek a hótömeg alá, nem tájékozódhattak az egyre erősebben dühöngő szélviharban, egymáshoz bujva várták a velőjük ható szélvihar elmúlását.

Ez azonban tombolt tovább és a parasztok mintegy összeülekezve az ut közepén fagytak meg. Amikor a vihar az utolsó erejével kidühöngte magát, az összeseket hatalmas hólepel borította el.

A hóvihar megszűnte után a csendőrség a környékbeli falvak lakóival együtt többórás megfeszítéssel emelte ki a hótömeg alól a parasztokat.

A fagy beállta óta egyébként a csendőrlégiókhöz naponta érkeznek jelentések

arról, hogy az uton gyalogos parasztok fagnak meg. A szélvihar áldozataihoz jutni azonban fölöttébb nehéz, mert a vihar az összes utakat belepte és kilométernyi távolságra a földeket nem lehet megkülönböztetni az országutaktól.

Râmnicul Sarat városában is óriási szélviharok dühöngenek. Az emberek nem mozdulnak ki lakásaikból. Az utcákon magas hó halmozódott fel és a rettenetes itéletidőben nem akad ember,

aki a hótömeget eltakarítsa. A telefon-összeköttetés megszakadt a várossal, az országutakon sem lehet a városba jutni. A városban az üzletek egész napon át zárva voltak, az iskolákban nem tartottak előadásokat.

A katasztrófa hírére Maniu miniszterelnök elrendelte, hogy a mintegy harminec, a hóviharban elpusztult ember családjáról megfelelő segéllyel gondoskodjanak.

A kolozsvári törvényszék megsemmisítette a Dermata börgyár elleni 30 millió lejes adóbírságot

Egy adóinspektor alapítvány adóeltilkossággal vádolta meg a Dermata műveket, Dr. Hatiegan Emil beszéde után a törvényszék megsemmisítette a bírságolási jegyzőkönyvet

Cluj-Kolozsvár, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék első tanácsa előtt csütörtök délelőtt rendkívül érdekes adófelbontási tárgyalás zajlott le. A fellebbezés a kolozsvári Dermata börgyár nyújtotta be Alexandru Serb „bélyeginspektor” kihágási jegyzőkönyve ellen, amelyben a Dermata börgyárnál konstatált állítólagos adóeltilkosságot jelentette a pénzügyminisztériumnak. A kihágási jegyzőkönyv szerint, a melyet Alexandru Serb 1932 június 25-én vett fel, a börgyár 25 millió lej forgalmi adót eltilkolt, azaz, hogy az egyes osztályokból a cipőosztályba átszállított bőranyagért fizetendő forgalmi adót nem fizetett be. A finombörgyárban készült, cipőgyártásra alkalmas bőrt ugyanis a cipőosztályba kell átszállítani, mint a hogy a talposztály termékeit is a cipőosztályba viszik. Alexandru Serb álláspontja szerint a cipőgyártáshoz szükséges termékek forgalmi adó alá esnek abban a pillanatban, amikor a műhelyt elhagyták, tehát akkor is, ha az egyik műhelyből átviztik a másikba. Az adóeltilkolásért a 30 millió lejen kívül

5 millió lej bírsággal sújtotta dr. Farkas Mózes vezérigazgatót és Gunzatti Ernő börgyári főkönyvelőt.

A bírságolási jegyzőkönyvet a minisztérium jóváhagyta a börgyár pedig a törvényszékhez fordult fellebbezéssel a nagyösszegű bírságolás ügyében.

Az állami ügyvéd nem ismeri az ügyet

A törvényszék Dăensara-Cojocaru tanácsa csütörtökön délelőtt tárgyalta az ügyet. A Dermata börgyárát dr. Hatiegan Emil volt miniszter képviselte, míg a pénzügyminisztérium képviselője dr. Pordan Ioan állami ügyvéd jelent meg. Dr. Pordan Ioan a tárgyalás megnyitása után arra hivatkozva, hogy még nem volt ideje a kérdést kellőképpen tanulmányozni, a tárgyalás elhalasztását kérte.

Dr. Hatiegan Emil kifejtette, hogy a tárgyalás megtartása elsőrendű fontosságú érdek, mert bizonyítani kívánja, hogy a Dermata börgyárát az adóeltilkolás vádjával jogtalanul illették. Az üzem jóhírnevének árt az, ha törvényes alapokkal nem bíró kihágási ügye van folyamatban, és éppen ezért kéri a törvényszéket, hogy a gyár fellebbezését haladéktalanul letárgyalja.

Hogyan történt az adóeltilkolás

A törvényszék tanácskozására vonult vissza és tíz perc múlva hirdette ki Decusara tanácselnök, hogy a törvényszék elutasította az állami ügyvéd halasztási kérését és elrendeli a tárgyalás megfartását. Az elnök ezután Hatiegan Emil nek adta meg a szót, aki az adókihágás tényállását a következőképpen ismertette:

— 1932 június 25-én Alexandru Serb pénzügyi felügyelő vizsgálatot folytatott a Dermata üzemenknél és ezen alkalommal megállapította, hogy a Dermata eltilkolta azt a forgalmi adót, amelyet az egyes osztályokból a cipőosztályba szállított anyagok után kellett volna fizetnie. Ezért Farkas Mózes vezérigazga-

tót és Gunzatti Ernő főkönyvelőt külön 5 millió lej bírságra ítélte. Alexandru Serbnek ezt a bírságolási jegyzőkönyvét a pénzügyminisztérium annak ellenére aprobálta, hogy éppen az utóbbi hetekben hasonló ügyben már a bukaresti tábla is megsemmisítette a pénzügyminisztérium döntését. A pénzügyminisztérium álláspontja szerint ugyanis forgalmi adóval sújtandó az az áru is, amely nem közvetlenül kerül forgalomba hanem mint nem egészen feldolgozott nyersanyag az egyik feldolgozó telepről a másikra kerül. Ezzel a feltevéssel szemben áll azonban a forgalmi és a luxus-

adóról intézkedő törvény, amely ilyen előírásokat nem tartalmaz.

Hatiegan Emil ekkor felolvasta az 1937-es forgalmi és luxusadótörvény első paragrafusát, amely szerint forgalmi adó alá a gyártásból forgalomba, tehát eladásra kerülő áru esik.

A közelmúltban az ilfovi törvényszék foglalkoztatta egy hasonló természetű adókihágási ügy. A pénzügyminisztérium megbízottja a Herdan cégnél vett fel ugyanilyen jegyzőkönyvet, amelyben megállapítja, hogy az a liszt, amely a Herdan malomból került ki, a cég más feldolgozó üzeméhez, szintén forgalmi adó alá esik. Az ilfovi törvényszék a Herdan cég fellebbezését elfogadta és megsemmisítette a kihágási jegyzőkönyvet, miután úgy találta, hogy az 1927 és 29-es forgalmi adóról intézkedő törvények a fel nem dolgozott, tehát nyersanyagnak tekinthető árut nem adóztatják meg.

— Ebben a kérdésben — folytatta Hatiegan Emil dr. — a végrehajtó közegek és törvényes előírások között sűrű összeütközések történtek. Eppen ezért, hogy ezeket a nézeteltéréseket eliminálja, határozta el magát a pénzügyminisztérium arra, hogy az 1933 január elsején életbelépett törvényt módosításban kötelezően előírja az egyik műhelyből a másikba átkerülő nyersanyagok megadóztatását. Ennek a törvénynek az indokolása hangsúlyozza, hogy a múltban ilyen megadóztatás nem volt és a jelenlegi törvényben ez újításnak tekinthető. Így tehát, miután a kihágási jegyzőkönyv abból az időből keletkezett, midőn még az 1927-es törvény volt életben, kérem a kihágási jegyzőkönyv megsemmisítését és a Dermata börgyárnak a 25 millió lej adó, valamint a Farkas Mózes és Gunzatti Ernő ellen kivetett 5 millió lejes bírság törlesztését.

Az állami ügyvéd felszólalása után a törvényszék tanácskozására vonult vissza, majd kihirdette Decusara tanácselnök, hogy a törvényszék elfogadta a Dermata börgyár fellebbezését, Alexandru Serb kihágási jegyzőkönyvét megsemmisítette és dr. Farkas Mózes, valamint Gunzatti Ernő főkönyvelő elleni bírságot eltörölte.

Az állami ügyvéd nem fellebbezett az ítélet ellen és így a Dermata börgyár elleni 30 millió lejes bírság megsemmisítése jogerőre emelkedett.

Borzalmas katasztrófát okozott a viaszolvasztás

Bucuresti-Bukarest, január 12. A Giacea uccában egy Bondor Maria nevű asszony tüzet rakott, hogy viaszt olvasszon. Tűzgyújtás közben egy égő szikra kipattant a kályhából, az asszony ruhájára tüzet fogott. Két munkásasszony — akik le akarták tépni az égő ruhát az

asszonyról — szintén súlyos égési sebeket szenvedett.

Az elharapódzó tűz megégette az asszony két kis gyereket is. Valamennyiüket rendkívül súlyos állapotban kórházba szállították.

A rosszul befagyott tóba fuljadt Szamosujvár mellett egy parasztagazda

Dej-Dés, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A Szamosujvártól tíz kilométerre levő Szék községben tegnap tragikus szerencsétlenség történt. A községnek régi panaszja, hogy a Szamosujvárral való összeköttetése gyenge. A községből csak tíz kilométeres kerülettel lehet Szamosujvárra eljutni, mert a rendes utat a Csukás tó kresztezi. Télen, amikor a tó befagy, az ut járhatóvá válik és ekkor a környékbeli parasztok könnyebben közlekedhetnek Szamosujvárral. Tegnap reggel egy tiztagu társaság indult el gyalog Székéről, hogy a befagyott tavon keresztül jusson el Szamosujvárra. A menet élén Szegedi Márton 62 éves széki gazda ha-

ladt.

A tó partján konstatálták, hogy a jég elég kemény és gyalog nekivágtak az utnak. Amint a társaság a mintegy száz méter hosszú tó közepére került, nagy roppanás hallatszott és az öreg parasztagazda egy másodperc alatt elmerült a jégkéreg alatt. A többiek meg sem kísérelhették, hogy alámérült embert a jég alól kimentessék, de közben a víz befagyott és a szerencsétlen ember a vastag jégkéreg alatt lelta halálát.

Ujdonság! Ujdonság!

JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye. Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tüzével és mélységével, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétell.

ORION Radio
szórakoztatja, felvilágosítja, műveli!

Javára
jótékonyként
házban. Mind-
ink!

métermázs.
nászat 12 már
mium mellett
ezeni. Még na
felesleg elbe-
millió mázsa
b hatvan mil

referencia ren-
ki köszönetét
lakosságának,
ban oly szívél-
ra, hogy a de-
élmény im-
árosunkból,

a dátumot;
rkban.

ing-pongszak-
programján
ése mellett a
zanizálása is
aggibbor régi
rdá szervezte
ongszakosztá-
p sikert ho-
ntal és élre
esületek kö-
és nagy örmé-
est és anyagi
jtani a ping-
ezésére. Az
zakosztályban
lrányi Tibor-
tályi vezet-
tatt lehet.

ősoros estje,
elmúlt héten
ben műsoros
a résztvevő
igéncia és
ményt nyújtó
ó román szá-
isort, majd
adott elő,
jtett, ezután
ot adták elő
berg Rezsín,
és Meissler
számaként

kerreje kup-
10 éves he-
brahám Sári,
Feig Jolán,
letpróba c.
y tetszéssel.
konferált. A
erseny győz-
rkovits Béla
díját Schna-
Königsberg
Schatz Aliz
munkája dr.
Berkovits

ágban vísz
k fogyasztó
rtésökkené
és Né-
söben van
A nagy
a bor s a
a mintegy
m tudják
gísszák itt

nyertesé-
trófia, a
elet könyv-
adás köte-

giába
ősember
mint cél
szervek
ziológias
tékosság
fogytat-
a szemé-
ideges
verektori
i. — El-
ás prob-
és. — Az
velés. —
chológia

han.

IRÓK ÉS IRASOK

A palesztinai vallásos munkások mozgalmá

Megszoktuk már, hogy munkásmozgalom alatt a dolgozóknak olyan tömörülését értsük, amely kizárólag a résztvevők anyagi, szociális, munka és kulturális viszonyainak megjavítását célozza. A vallás kérdése, vagyis a vallásos életmód kultiválása és a vallásos érzés kimélyítése és istapolása kívül esnek a munkásmozgalmak érdekkörén és ezeket a kérdéseket a megoldandó problémák közül teljesen kiküszöbölték. Ez nem csupán az általános munkásmozgalmaknál, hanem a speciálisan zsidó, akár galutbeli, akár palesztinai munkásmozgalmaknál is tapasztalható. Ezért is idegenkedtek a hitű zsidó munkások attól, hogy e mozgalmakban résztvegyenek, nem találván ezekben kielégülést lelkük ama elemi szükségletére, amit náluk a vallás képez.

És ime, látjuk, hogy Palesztinában ahol szemünk előtt teremődik meg a zsidó ember új típusa, megteremtődött a munkásmozgalom új típusa is, az, amely összegyűzti a munka elvét a vallás elvével, amely a munkásnak nemcsak anyagi jólétéről, hanem annak nemzeti és vallási kiélését is kívánja megalapozni.

A mozgalom ideológiája: „vallásos, nemzeti és munkászerető zsidó ifjúságot teremteni, amely ifjúság, mint produktív elem, hasznára legyen a zsidó társadalomnak és a maga munkájával segítse elő a vallásos Palesztina felépítését.”

A mai korban, midőn egyrészt a materializmus mindenhatósága lett urrá az emberiségen, másrészt pedig ifjúságunk nagy része elmentetlenítő és a valást tagadó, hamis ideológia örvényébe sodródik, a vallásos munkásmozgalom tevékenysége valóban elsőrangú fontossággal bír, népünk és országunk zsidó alapon való újjáépítése szempontjából.

Ezen mozgalom megszemélyesítője a „Hapóej Hamizrachi” nevű palesztinai vallásos munkásszervezet, melynek történetét írja meg Amioach Nachemia: „A palesztinai vallásos munkások mozgalmá” című munkájában. Szerző, aki a vallásos munkásmozgalom egyik megteremtője volt, részletesen ismerteti könyvében azokat az indokokat, amelyek a mozgalom életrehozását szükségessé tették, kifejti ennek ideológiai alapelveit, célkitűzéseit és viszonyát az általános munkásszervezethez és hű képet nyújt a mozgalom jelenlegi állapotáról az elért eredményekről és jövőbeni fejlődési lehetőségeiről.

E könyvből látjuk, mily rögös a vallásos munkás életének útja, akinek két szereszen kell küzdenie az érvényesülésért: mint munkás és mint vallásos zsidó. Látjuk azonban azt is, hogy mennyi energiát képes e munkás felhozni ideáljának megvalósításáért való küzdelmében és azt is, hogy e küzdelem nem hiábavaló, mert már eddig is szép reményekre jogosító eredményeket produkált. A vallásos munkás Palesztinában már most is olyan pozícióra ért el, amely tiszteletet parancsol ugy magának a munkásnak, valamint ama magasabb ideálnak, amelynek jegyében a küzdelmet megindította. Amioach könyve élő tanúbizonysága annak, hogy a Tóra és hagyományhűség nem képez akadályt szociális és gazdasági téren való előbbrejutásnak, sőt, az ezekből fakadó morális erő megingathatatlan bizállyal szolgál az érvényesülésért való küzdelemben.

Ezért igen szerencsés ötlet volt az erdélyi Poálé Mizrachi szervezettől, hogy Amioach könyvét magyar nyelven boosította az itteni szélesebb zsidó körök és különösen az ifjúságnak rendelkezésére, hogy ezáltal is propagálja azokat a magasabbrendű eszméket, amelyeknek megvalósítását tűzte ki magának célul.

A magyar fordítást Fleischer Lipót, a temesvári zsidó liceum héber tanára, a töle megszokott precizitással és alapossággal végezte, amivel nagy mértékben járult hozzá, hogy a héber eredetiben, különösen az ideológia részben, kis és nehezes stílusban írt könyv, mindenki által érthető, élvezetet nyújtó olvasmányvá váljék.

A könyv a várad „Poálé Mizrachi” szervezetnél kapható.

E. M. D.

Nyugdíj-intézményt a hit-községeknél!

Minden többé-kevésbé megszervezett társadalomban foglalkoztak és foglalkoznak a köz- vagy magántisztviselők nyugdíjazásával, vagyis ezen alkalmazottaknak a létminimumhoz megkívánt ellátásával azon időre is, amikor ezek koruknál vagy fizikai leromlottságuknál fogva nem képesek tisztüket és az ezzel járó munkakört ellátni és nem tudják kenyerüket hivatalukon kívül sem megkeresni. Nálunk az állam csupán a közalkalmazottak nyugdíjellátásáról gondoskodott, míg a magánalkalmazottak tekintetében magán kezdeményezésre vannak utalva.

A keresztény felekezetek valamennyien megteremtették már ez intézményt alkalmazottaik számára. Csak éppen a zsidó felekezet az, amely ez irányban mostanig még semmi lépést sem tett, holott éppen ez a hitfelekezet van leginkább reá utalva, hogy alkalmazottainak nyugdíj-alapot teremtsen.

Mi nem rendelkezünk nagy egyházi vagyonokkal (jövendelő épületek, birók, alapítványok, ingó vagyonok), amelyeknek jövedelméből, ha nem is bőségesen, de az egyház rendeltetéséhez és tekintélyhez méltó módon biztosítani tudnók alkalmazottainknak létminimumát munkaképtelen korukra is, nekünk tehát alapot kell teremtenünk.

Nem hiszem, hogy akadjon zsidó ember, aki ne látna be annak kiáltó szükségességét, hogy nyugdíjat kell adni a hitközség alkalmazottainak; nem hiszem, hogy valaki helyeselné és fenntartani kívánná az eddigi szegényes állapotot, mely szerint ezek az alkalmazottak kénytelenek addig szolgálatban maradni, a míg csak össze nem roskadnak. És látni, hogy számos hitközségben valóságos agastyánok még mindig tényleges funkciót végeznek. Ezt kívánni egyrészt embertelenség, másrészt a hitélet rovására is történik, mert az ilyen elagott vagy elbetegedett funkcionáriusok nem képesek méltó módon ellátni tisztüket.

Ha pedig annyira leromlottak fizikai lag, hogy semmiképpen nem maradhatnak állásaikban, akkor nyomorok és nélkülözéseknek vannak kitéve, mert csak kevés az oly hitközség, amelyik még a „kegydíj” formájában is támogatni tudja őket. És csak azok tudják, hogy mily

súlyosan terheli a hitközség költségét az ily „kegydíj” is, akik zsonglőri büvészetel kinlódnak a büdzsé összeállításánál.

Ezek a fent vázolt indokok érelték a gondolatot, hogy teremtünk nyugdíjintézményt. Egyszer csak Erdély, Bánát, Körösvidéke és Máramaros területére szóló megszervezésre gondolok és a kivitel részleteivel egy az ortodox központ és a haladó hitközségek elnöksége részéről ad hoc kiküldendő szűkebbkörű bizottság foglalkozzék a kivitel részleteivel, amelyekre nézve a magam elgondolása az, hogy minden hitközségi alkalmazott a fizetésének 5-10 százalékát fizetné be a nyugdíjpénztárba és hasonló összeggel járulna az alaphoz az illető hitközség is. Az első öt évben a nyugdíj alapból semmiféle nyugdíj kifizetés nem történhetne, hogy ilyképpen egy lényeges nyugdíj-alap teremődjék. Statisztikailag pontos adatok nem állnak ugyan rendelkezésemre, de azt hiszem 7-800 hitközségi alkalmazottól lehet szó a fent jelzett területen, akiknek havi (évi) fizetése tekintélyes összeget képez és az így fizetendő alkalmazotti és hitközségi nyugdíjárulékok az első öt év végén jelentékeny nyugdíjalapot biztosítanak. Természetesen az alpnak még egyéb alimentálásáról is lehetne szó, nevezetesen az állam segély egy részének ide fordításáról, adományokról, alapítványokról, stb.

Ami magát a nyugdíjintézmény szervezeti szabályait (szolgálati idő, nyugdíjazási korhatár, betegség, fizetendő nyugdíj-kategóriák nyugdíjalap kezelése, mikéni elhelyezése, biztossága, gyümölcsöztetése, stb.) illeti, ezekre nézve készítettem egy tervezet vázlatot, amiről egy más cikk keretében vagy más uton fogok közléseket tenni.

Cikkem a hitközségek és alkalmazottai közös érdekét kívánja szolgálni, ami emiatt zsidó érdek is ilyen formában felhívás is akar lenni hitfelekezeti életünk bármily árnyalatának vezető férfiaihoz: találjanak módot az együttes tárgyalás lehetőségeire, hogy ezt az immár el nem odázható problémát, mely minden politikai és hitfelfogásbeli különbözőség ellen általános zsidó érdek szolgál, juttassák a megvalósítás stádiumába.

(Székelyudvarhely) Dr. Kálmán József

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, január 13.

Bukarest, 17: Rádiózenekar. 20: Filharmonikus hangv. Utána hírek.
Budapest, 9.15: Grammfónhangv. — 9.30: Hírek, 12.05: Eugen Stepat balalajkazenéje, 12.25: Hírek, 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek, 3.30: Diák-félóra, 4: Igazságtétel, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, 5: Nagyvad vadászat, 5.30: Balettrészletek, 6.45: Gyorsíró tenfolyam, 7.45: Békeffi est, 8.45: Külügyi negyedóra, 9: Európai hangv. A torinói rádió műsorának közv. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás, majd cigányzene.
Bécs, 15.30: Schumann balladák, 20.10: Szór. zene.
Berlin, 21.15: Mexikói dalok és versek.
Breslau, 19.30: Szór. zene.
Heilsberg, 20.10: Szimf. hangv.
Stuttgart, 20.30: Filharmonikus hangv.
Varsó, 20.15: Filharmonikus hangv.
Milánó, 20.30: Grammfón. 21: Zenekari hangv.
Róma, 20.45: Vegyes hangv.
Prága, 19.55: Fuvósötös.
Pozsony, 19.20: Zongorahangv.
Kassa, 19.20: Fuvószene.
Stockholm, 21: Bruckner ötös, 22: Szór. zene.

Szombat, január 14.

Bukarest, 21: Rádiózenekar.
Budapest, 9.15: Szimf. hangv. 9.30: Hírek, 12.05: Házikvartett, Német szerzők, 12.25: Hírek, 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek, 4: Gyermekjátékszóra, 4.45: Potnos időjelzés, időjárás, 5: Szór. zene, 6.30: Mit üzen a rádió, 9.45: Pontos időjelzés, időjárás, majd cigányzene, 11: Jazz.
Bécs, 23: Szór. zene.
Berlin, 19.25: Népszerű hangv.
Breslau, 20: Vidám est.
Langenberg, 20: Vidám est.
Lipcse, 19: Karének.
Stuttgart, 19.30: Mandolinzene, 20: Vidám bécsi est.
Varsó, 20: Szórakoztató zene, 22.05: Chopin művei.
Róma, 21: Opera.
Pozsony, 21: Zenekari hangv.
Kassa, 19.20: Rádiózenekar.
Osló, 20: Rádiózenekar.
Stockholm, 18.45: Dalok, 20.45: Szórakoztató zene.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Marcel Pagnol: Fanny. Hétfőn mutatja be a Magyar Színház Marcel Pagnol világhírű színművét, a Fannyt. A Fanny egy marseillei kispolgárlány története, amely a maga mély emberiségében, komolyságában és igazságában megrázó és művészi. A Magyar Színház nagy apparátussal dolgozik a Fanny előkészítésén, amelynek különös finomságai, mély értelme nagy feladatok elé állítják a rendezőt.

A Magyar Színház neti műsora

Szombaton este háromnegyed 11-kor: Nagy vidám kabaré. (A budapesti kabarészínpadok legújabb és legnagyobb sikerű műsordarabjai: Rózsadomb, Török Rezső kis háromfelvonásos v. gjátéka. Aszfaltbetyár, Idill a rendőrségen, Pardon, Bluet, Lépietés, humoreszk. A kabarészezon legkacagatóbb újdonságai. Rendes hely árak. Sorozatszám: 35.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Piroska és a farkas. (Bohózasos tündéregge 4 felvonásban. Gyermekelőadás. 10, 15, 20, 25 és 30 lejes helyárrakkal. Sorozatszám: 36.)

Hétfőn este 9 órakor: Fanny. (Marcel Pagnol világhírű színműve először. Rendező: Tóth Elek. Sorozatszám: 37.)

Kedden este 9 órakor: Fanny. (Pagnol híres színműve 2-odszor. Sorozatszám: 38.)

Szerdán este 9 órakor: Mézeshetek és Rózsadomb. (John van Druten pikáns kis francia vígjátéka és Török Rezső óriási sikerű rövid háromfelvonásos vígjátéka. Rendező: Földényi László. Sorozatszám: 39.)

Az Opera műsora

Péntek, jan. 13: Andre Chenier.
Vasárnap, jan. 15 (délután): A cigánybáró.

Vinkör-Mozgó műsora

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor: Orlov. A híres cári gyémánt regényes története. Hangos operett-világsiker! A főszerepekben: Liane Haid és Ivan Petrovich.

CORSO-MOZGÓ műsora

A Práter csillaga. Elizabeth Pijanoff, Verebes Ernő, Fritz Kampers.

ROYAL-MOZGÓ műsora

(parkamara aj palotájában)

Ma premier: A legszebb kaland, Br Miáns német zenés vígjáték. Főszerepekben: Nagy Kató, Wolf Albach Retty. Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Quo vadis? 10, 15 lejes helyárrak.

URANIA-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Tarzan. Közkívánatra! A világ legcsodásabb filmje. Főszerepekben: Jonny Weismüller, az uszás világbajnoka.

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Mata Hary. A szezon legnagyobb meglepetése. Főszerepekben: Greta Garbo, Ramon Novarro, Lionel Barrimore, Lewis Stone. Műsoron kívül legújabb hangos heti hiradó.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szoba konyha, speiz kiadó. Árpád ut 55.

Keresek tiszta, könnyen fűthető, kicsi burtozott szobát. Lehetőleg konyhasználattal. Ágynemű van. (Nem nagyon messze a központtól). Ajánlatokat kérek levélben a kiadóhivatalhoz „Pontos fizető 500” jellegére. — Keresek ugyanilyen feltételekkel egy nagyobb, elegáns szobát. Konyhasználat helyett lehetőleg fürdőszobahasználattal. „Pontos fizető 700” jellegére.

Kelengyek készítése, függöny és ágyszerítő összeállítás, csipkebevarrás, párna montirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Naponta frissen fejt kóser teheni bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácénál. Str. Filipcsanak (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csepel megrendelése.

Kereskedelmi akadémista, perfekt román-magyar könyvelő és levelező, állást, óráknyvelést vagy tanítványt keres. Cimeket a kiadóba „300” jelgével kérek.

Raktárunkon lévő zsidóárgu könyveket olcsón kiárusítjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — — — 25 l
Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — — — — — 25 “
Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — — — 10 “

— Hínder gazdaság h...
nak, Berlin...
nők Schleic...
gadta a La...
lentést tette...
mezőgazdas...
a kívánsága

— Megha...
ténész. Prá...
5 órakor m...
egyetemi t...
óta működ...
ban szüle...
egyetemen...
választoták...
1922-ben t...
nyos műve

— Fe...
Montrealb...
gerészeti...
bánásmód...
A lázadó...
gyobbszám...
Több fejt...
tal okozot...
lár értéket

Textil...
I. (Gyapj...
II. (Pamu...
III. (Sző...
Textilipar...
Vékony...
ler: A m...
Vegyipar...
vétél. Ké

Gyors h...
hajtó hat...

— Tíz...
legényke...
János, A...
hóstatá...
erőszak...
vényeszk...
sék 1930...
ján ittas...
Honvéd...
hangosab...
tos rend...
totta öke...
A legény...
rendőr...
ort, Star...
szinre s...
csendesit...
továbbra...
követek...
rendőrök...
párszor...
nek sorá...
Sándorn...
lason ki...
vel bizo...
A törvé...
erőszak...
napi elz...
ítelte a...
lentettel

Az er...
vári cse...
kezdette...
mely...
hozni...
mint az...
a műso...
nívósab...
Prológ...
Judith...
Péter...
Grün A...
a bohó...
Bubi, V...
dith, G...
cuka...
Heves...
Teri...
mim: S...
kelstein...
Weisz...
Bandi...
sieb P...
Judith...
Herma...
babák...
Goldm...
tész J...
Krème...
lézs M...
vits H...
vagyok...
Évi, T...
szerezi...
hangu...
pen o...
mint...
várjuk

HIREK

— Hindenburg a németországi mezőgazdaság helyzetéről referáltatott magának. Berlinből jelentik: Hindenburg elnök Schleicher kancellár jelenlétében fogadta a Landbund delegációját, akik jelentést tettek az elnöknek a németországi mezőgazdaság helyzetéről és ismertették a kívánásait.

— Meghalt egy híres prágai orosz történész. Prágából jelentik: Tegnap reggel 5 órakor meghalt Alexander Kizevter egyetemi tanár, orosz történész, aki 1922 óta működött Prágában. Az elhunyt 1866-ban született Péterváron. A moszkvai egyetemen működött mint történész, bevételek az orosz dumába, ahonnan 1922-ben távoznia kellett. Több tudományos művet írt az orosz történeletről.

— Fegyencélázadás Dorchesterben. Montrealtól jelentik: A dorchesteri tengerészeti egyházban a rossz ellátás és bánásmód miatt 500 fegyenc fellázadt. A lázadó fegyencnek megfélemezésére nagyszámú katonaságot rendeltek ki. Több fegyenc megszökött. A lázadók által okozott kár meghaladja a 25,000 dollár értéket.

Textil- és bőriparosok! Perle: Textilipar I. (Gyapjú-selyemfonás) 168, Textilipar II. (Pamut, len stb. feld.) 168, Textilipar III. (Szövési módok, Előkészítés) 170, Textilipar IV. (Kikészítés, festés) 210. Vékony: Szabómesterség tank. 84, Zsidóler: A modern bőrgyártás 75. Szegő: Vegyipar 51 lej Lepagenál. Postán utánvétel. Kérjen teljes szakipari jegyzéket.

Gyors és biztos az enyhe Koproli használatja.

— Tiznap elzárásra ítélték a hóstáti legényeket csendháborítás miatt. Katona János, Ambrus János és Nagy Sándor hóstáti legények hatóság ellen elkövetett erőszak vádjával állottak a kolozsvári törvényszék előtt. A vádirat szerint Ambrusék 1930 novemberének egyik vasárnapján ittas állapotban hazafelé mentek a Honvéd utcán. A legények a kelleknél hangosabban énekeltek s így a szolgálatos rendőr, Mocoian Alexandru felszólította őket, hogy legyenek csendesebbek. A legények durván visszavágtak, mire a rendőr segítségül hívott egy másik rendőrt, Stanciu Joant, aki azonnal a helyszínre sietett és szép szóval le akarta csendesíteni a hóstátiakat. A legények továbbra is énekeltek, sőt egyik-másik követet kapott fel és megcélozta vele a rendőröket. Erre Mocoian és Stanciu párszor elsütötték a fegyvereiket, melynek során az egyik golyó eltalálta Nagy Sándornak a lábát. A csütörtöki tárgyaláson kihallgatták a tanukat, akik esküvel bizonyították a rendőrök vallomását. A törvényszék hatóság ellen elkövetett erőszak és csendháborítás címén tiznap elzárásra és 500 lej pénzbüntetésre ítélték a vádlottakat, akik fellebbezést jelentettek be a táblához.

Az erdélyi Zsidó Arvagondozó kolozsvári csoportja f. hó 15-én d. u. 3 órai kezdettel tartja meg 3-ik mesedélutánját, mely sokkal nagyobb meglepetés: fog hozni a gyermekdelután publikumának, mint az eddigiek, annál is inkább, mert a műsor az eddigieknél is kedvezőbb és színesebb lesz. A műsor a következő: Prológ Neumann Judith, Tancol Lévy Judith, Ritmikus gyakorlat Höngsberg Péter, Tanc Berger Kari, Zongoraszmán Grün Ancel, Szavall Weimann Bandi, Juci, a bohóc: Csató Juci, Dialóg Leuchter Bubi, Weimann Bandi, Tanc Steiner Judith, Grünwald Ágota, Szavall Klein Zicuka, Egyfelvonásos: Silbermann Vera, Heves Evi, Adler Klári, Balett Singer Teri, Zongora Hermann Eva, Pantomim: Soie Miri, Nimberger Márta, Finckelstein Médi és Aliz, Ghasner Judith, Weisz Éva, Kató, Weisz Miri, Weimann Bandi, Mandula Márta és Öcsi, Seimnesh Péter, Herskovits Lili, Fischbein Judith, Schwartz Mancsi, Sporn Baba, Hermann Baba és Weisz Juci, Bujdosó babák: Weisz Miri és Benedek Duci, Goldmann Erika zongorázik, Tanc: Kertész Juci, Tischler B. Komikus jelenet: Krémer Tomi, Beck Ziska, Dialóg: Balázs Márta, Friedmann Ákos, Ének Lebovits Heddy, Monológ Neumann Tibi. Én vagyok a vigyázó a II-ik B-ben: Bergner Evi, Tanc Heves Evi, Ha örömet akar szerezni gyermekének, jöjjön el erre a hangulatos delutánra, ahol felnőttek éppen olyan jól fogják magukat érezni, mint a gyermekhallgatóság. Szeretettel várjuk tehát gyermekével együtt.

Január 15-én indul a bukaresti filléres gyors

Indulás Kolozsvárról 15-én d. e. 0 órakor. Visszaindulás Bukarestből 17-én este 9 órakor. A Dimineata és az Uj Kelet rendezésében feledhetetlen lesz az utazás

A január 15-én induló bukaresti filléres gyors a jelentkezők nagy számára való tekintettel példátlan sikerű lesz. Kétúró 4 hengeres Pullmann-kocsik számított, kényelmes helyek biztosítják az utazó közönség legteljesebb és legkövetesebb kiszolgálását.

A vonat Rapid vonat sebességgel nem egészen 10 óra alatt teszi meg az utat, Kolozsvár és Bukarest között.

Hogy utazó közönségünk bukaresti tartózkodását is kellemessé és olcsóvá tegyük, a következő kedvezményeket sikerült elérnünk:

Bukarestben a Grand Hotel és Splendid szállodákban teljes penzió áll rendelkezésre az erre igényt tartó utasoknak. A 2 napos penzió ára 400 lej. E hal-

— Sikasztással vádolnak egy papot. A kolozsvári tábla előtt sikasztásért kellett ma felelnie Rus György naszódmezei görögkatolikus papnak. A vádolt néhány éven keresztül elmulasztotta az egyház pénzt és a saját céljaira használta fel. A beszercei törvényszék hatásvi elzárásra ítélte a sikasztó papot. A kolozsvári táblán nézeteltérés támadt a tanács tagjai között és ezért az ítélet kihirdetését január 19-re halasztották.

Idégeségét elmulasztja a fürdőjébe tett Velosa pezsgő fenőtáblát.

— Leszerelünk. Brüsszéből jelentik: A belga hadügyminisztérium 10 felderítő és 5 harci repülőgépet rendelt Angliában.

latlanul olesó árban benne van a pályaudvarról való beszállítás és visszautazás alkalmával a kiszállítás is. Ezen kívül egy teljesen ingyenes autocarjegy Bukarest megtekintésére.

Külön színház és mozi kedvezmények és egyéb előnyök az utasok részére.

Utaközben csatlakozók a teljes díjat fizetik. Csatlakozni lehet Székelykoesárd Tövis, Medgyes és Brassó állomásokon.

Részvételi díj oda-vissza 490 lej. Jelentkezési határidő: szombat déli 12 óráig.

A filléres vonat 17-én este 9 órakor indul vissza Bukarestből.

Jelentkezni az Uj Kelet kiadóhivatalában Baron L. Pop (Brassai ucca) 10. alatt.

— A szuezi csatornatársaság igazgatójává választotta Charles Rist francia jegybankormányzót. Párizsból jelentik: A szuezi csatornatársaság igazgatótanácsa Charles Rist francia jegybankormányzót, a világgazdasági értekezlet előkészítő bizottságának francia fődelegátusát, igazgatóvá választotta.

Karinthy Frigyes: Hasmütét. A legnagyobb magyar humorstának, aki egyben a legmélyebben járó pszichológus, új kötetet az Athenaeum kitűnő kiállításában árá 72 lej, kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

NAPRÓL NAPRA

Tokióban Myazaki japán uszó, a 100 m. gyorsuszás olimpiai bajnoka egy rugby mérkőzésen szerencsétlenül járt s vállpercét törte. A súlyos baleset a 16 éves világhírű diák uszókariérierének alighanem végét jelenti.

A magyar professzionista futballválogatott szombaton reggel indul német-franciaországi és portugáliai turájára. A csapat 15 játékosal indul. Kapusok: Szabó és Háda, hátvédek: Korányi, Biró, Szemere, fedezetek: Baráti, Sáros, Lázár, Moré, vagy Magyar, csatárok: Markos, Cseh II., Teleki, Tura, Toldi, Titkos, vagy Déri közül kerülnek ki. A csapat vasárnap, 15-én Drezdában Középnémetország válogatottja ellen fog kiállani.

Bayreuthban Wagner halálának félszázados évfordulóján nyilvánosságra fogják hozni a nagy zenedramaköltő összegyűjtött kéziratait.

Dempsey volt öklívívó világbajnok tavasszal európai turára megy és bemutatja mérkőzéseket fog vinni a nagyobb városokban. Dempsey végigturázta az elmúlt évben Amerikát. A közönségnek mindenütt tetszett, hogy egykori kedvence még most is knockautolni tud józmu, erős testű boxolókat.

A párizsi Theatre Antoine és a Theatre de l'Atelier bukás előtt állanak. Az Antoine színházban Frantisek Langer Külváros c. darabját játsszák olyan gyenge házak mellett, hogy állandó a ráfizetés s a másik színházban is állandóan üres nézőtér előtt játszanak.

A japán császárné újra anyai örömei elé néz. Ötödik gyermeke nemskóra meg fog születni. Mivel eddig mind a négy gyermeke leány volt, aggodva várják, hogy az ötödik gyermek végre fiú lesz.

Reinhardt Berlinbe érkezett. Ugy hírlik, hogy gyorsan segíteni akar utódjain, Beer és Martin igazgatókon s a Deutsches Theaterben klasszikus előadást fog rendezni. Elő fogja adni saját rendezése mellett Shakespeare Téli regéjét, esetleg Calderon-Hoffmannsthal Nagy világszínházát. A klasszikus esték a színházban váltakozni fognak a Konflikt e. Alsborg-újdonsággal.

A párizsi Gymnase színházban megkezdte Bernstein új darabjának, a Boldogságnak próbáit. A vezető női szerepet Yvonne Printemps, Sacha Guitry világfőiben lévő felesége fogja kreálni, míg Gaby Morlay, a Bernstein-darabok állandó hősnője ebben a darabban nem kapott szerepet.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körmenyi: Ind. 715	32 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500-ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyalföld	65 L
Járnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	43 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wren urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L
Katajev: A sikasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Smeljev: A pincér	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem	44 L
Heltai Jenő: Almokháza	44 L
Sigrid Undset: Tavas	44 L

Nagy Kató a mozgóban

A legszebb Kaland című zenés vígjátékban remekel sehez mindenkit meghív

Mindenki, ki szívét elvesztette jöjjön el. Nálunk nyerhet egy új szívet. Premier ma!

— A francia államtanács jóváhagyta Cheron pénzügyminiszter pénzügyi programját. Párizsból jelentik: A francia államtanács ülésén egyhangulag jóváhagyta Cheron pénzügyminiszternek a költségvetés egysúlyát helyreállító pénzügyi programját.

— Shaw meglátogatja Gandhit. Londonból jelentik: Shaw Bombayben kijelentette, hogy amennyiben Gandhi őt látni óhajtja, fel fogja keresni a poonai Yarooa-börtönben a hindu nacionalista vezért.

— A német acélszakosok megünnepelték a Ruhr-megszállás 10 éves évfordulóját. Berlinből jelentik: A acélszakosok a Rajna bonni szakaszán 30 kilométeres szakaszon táborúzeket gyújtottak a Ruhr-megszállás 10 éves évfordulóján a rajnaparti dombokon.

— Súlyos beteg a lengyel külügyminiszter. Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter néhány nap óta tüdőgyulladásban fekszik. Állapotát orvosai igen komolyan tartják.

— Hadbírósi hírek. Szerdán délelőtt tárgyalta a kolozsvári hadbírósg Abrudan Simon, a nagyváradi 85-ös gyalogezredbeli tizedes bűnügyét, akit azzal vádol a katonai ügyészség, hogy alantaszai val rosszul bánt és állandóan brutalizálta őket. Abrudan azzal védekezett a hadbírósg előtt, hogy ő kizárólag akkor fejtette meg a katonáit, ha azok nem teljesítették a parancsait. A hadbírósg nem vette tekintetbe a vádolt védekezését és kétévi elzárásra ítélte Abrudant. — Ugyanitt írjuk meg, hogy a kolozsvári hadbírósg Simoc Györgyöt, Simca Trajant, Hans Joant, Verstan Nicolaet és még tizenöt közlegényt tíz naptól két hónapig terjedő elzárásra ítélte dezertálás miatt.

— Nem aggasztó Vilmos exesászár állapota. Hágából jelentik: Cáfólják azt a hírt, hogy Vilmos exesászár állapotában aggasztó rosszabbodás állott volna be. Mindössze annyit igaz, hogy a volt császár még nem épült fel teljesen hűléséből s ezért kimélnie kell magát, de egész ségi állapota egyáltalában nem aggasztó.

— Mellon londoni amerikai nagykövet cáfolja a távozásáról szóló híreket. Londonból jelentik: Mellon londoni amerikai nagykövet hosszabb amerikai üdülési szabadságából visszatért az angol fővárosba. A sajtó képviselői előtt megafolta a közeli távozásáról forgalomba került híreket. Kijelentette, hogy esetleg a világgazdasági konferencia előkészítését célzó eszmecsere keretében belül szó lehet arról, hogy tárgyaljon a hadiadósságok kérdésének rendezéséről is Angliával.

Hutchinson hó- és sárcipő

— A angol külügyminiszter Párizsban. Londonból jelentik: Sir John Simon angol külügyminiszter rövid monacoi tartózkodása után Párizsba érkezett s felkereste az Elyséeben Paul Boncour francia miniszterelnököt, aki elhagyta az államtanács ülését, hogy találkozhasson az angol külügyminiszterrel. Sir John Simon az eszmecsere után újra repülőgépre ült s folytatta utját London felé.

— A kínai kormány nagy állami sorsjátékot tervez. Londonból jelentik: A kínai kormány nagy állami sorsjáték megszervezését vette tervbe, melynek jóvelme felét repülőgépek építésére, felét utépítésre fogják fordítani.

Papini: Krisztus története. Uj propaganda kiadás fehér papíron, 580 oldal, egészségvonkötés, a korábbi 404 lej helyett 90 lej Lepagenál Kvár, postán utánvétel. Kérjen ingyen jegyzéket.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ha Vaida Sándor kapna ismét kormányalakításra megbízást...

Mig Maniu döntő királyi audienciája zajlott, Vaida memoárjait rendezgette kolozsvári dolgozószobájában

Ha tíz évvel fiatalabb volnék, szívesen vállalnám a kormányzást — mondja a volt minisztereink

Cluj-Kolozsvár, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Vaida Sándor dolgozószobájának asztala előtt ül és titkárával együtt a levelezését rendez. Elsárgult papíroson — egy negyvenesztendősi politikai mult érdekes dokumentumai zizegnek a volt minisztereink kezében, de nincs kizárva, hogy ismét kénytelen lesz félbeszakítani ezt a neki oly kedves munkát... Déli fél-tizenkettő van: Maniu talán éppen ebben a pillanatban lép be az uralkodó dolgozószobájába, hogy a második nemzeti pársztpárti kormány lemondását benyújtja — és Vaida a memoárjaival bibelődik... Az újságíró nem állhatja ezt meg megjegyzés nélkül, amire prompt megkapja a választ:

— Ami ezekben a dokumentumokban van, az bizonyos. Ami holnap történni fog, az még egyelőre bizonytalan...

— Kapott valami hírt Bukarestből, kegyelmes ur? Olyan híre gondolok, ami egyuttal szívélyes invitálás is?

— Nem, még nem kaptam semmit. — És ha úgy adódna a dolog, hogy a kegyelmes ur kap kormányalakításra megbízást, mit szólna hozzá...?

Mielőtt válaszolna, lassan, komótosan megtölti dohánnyal közmondásossá vált pipáját, amely a következő pillanatban már kéményszerűen ontja a füstöt magából és szinte füstfelőn tör át a felet:

— Igen, ha tíz évvel fiatalabb volnék, amikor még fizikailag is teljesen ruganyos voltam, nagyon szívesen vállalnám a kormányzást. Harcos természet vagyok és engem csábítanak az efféle komplikált helyzetek... Ilyenkor érdemes igazán kormányozni, nem nyugalmas időkben, amikor az ember nem tesz egyebet, mint aktákat ír alá... A szomorú az, hogy a vesekövem állandóan nyugtalanok... Most is borogtatást kellett tennem rá. Mindenesetre: ha öfelsege hivatna, vagy ha Maniu hívna, természetesen lemennék Bukarestbe...

— És vállalná a kormányalakítást?

— Ez nemcsak rajtam áll. Elsősorban függ attól, hogy kapok-e egyáltalán kormányalakításra megbízást, másodsor, hogy milyen körülmények között támogatna a párt a kormányalakításban.

— Abban az esetben, ha egyik is, másik is megvolna, milyen programmal látna munkához a kegyelmes ur? Hogyan oldaná meg például a Marinescu-affért?

— Nem ismerem pontosan ennek az afférnak a részleteit, tehát nem is nyilatkozhatom arról. Mindenesetre én bágatelizáltam volna ezt az affért, vagyis nem tulajdonítottam volna neki azt a jelentőséget, amelyet tulajdonítanak neki... Ha egy tisztviselő fejeleméértét követ el, akkor a fegyelmi bíróság előtt van a helye... De, mondom, innen, néhány száz kilométer távolságból nehéz objektív véleményt mondani.

— A genfi megállapodást visszautasította annak idején a kegyelmes ur. Fenn-tartaná ezt az álláspontját kormányra kerülése esetére is?

— Genffel szemben nem folytathatnék én sem más politikát, mint a Maniu-kormány, vagyis együttműködést a Népszövetséggel, de kontrol, vagyis az állam pénzügyi szuverenitásának feláldozása nélkül.

Utóljára maradt egy kérdés, amely a kormányválság megoldásánál talán döntő szerepet fog játszani: a Vaida—Titulescu affér. Azok után, akik az orosz megem-támadási szerződéssel kapcsolatban Vaida és Titulescu között történtek, még akkor is nehéz közöttük együttműködést elképzelni, ha tudja az ember, hogy leg-felsőbb helyről közvetítették a békét a két politikus között... Megformálazzuk tehát a kérdést:

— Hajlandó volna Titulescuval együtt

kormányt alakítani?

Néhány mély szippantás a pipából előzi meg:

— Az a körülményektől függ.

Vaida mindenesetre nem mondott nem-et és ez határozottan érdekes... Diskurzus közben csenget a telefon... Bukarestből keres Vaidát egyik fiatal híve, aki jelenti, hogy a kormány lemondott. Vaida elkomorodott arccal veszi tudomásul a jelentést. A fogadószobából diskur-

zus hallatszik. Vaida hívei gyűltek össze odakint, hogy közvetlenül a volt minisztereinktől informálódjanak a helyzetről. Valamennyien meg vannak győződve arról, hogy a délutáni órákban megérkezik a Bukarestbe hívó távirat — és el vannak ragadtatva.

Csak Vaida arca lesz egyre komorabb. Nem látszik tulságosan örülni a belpolitikai élet váratlan fordulatának.

(k. r.)

Még mindig nem állott helyre a rend Spanyolországban

A városokban tovább tartanak a sztrájkok. Sevillában be kellett szüntetni a villamosvasúti forgalmat

Madrid, január 12. A sztrájkok több városban még tovább tartanak. Sevillában a tegnapi nap összeütközéseinek újabb két ember vesztette életét és több megsebesült.

Egyidejűleg Sevilla gyári negyedeiben a szélsőségesek rálöttek az újra megindított közúti forgalom kocsira, mire a társaság husz sebesültet ered-

ményező újabb incidensek után jobbnak látta a forgalom újabb beszüntetését. A sztrájk Sevillában még áll. Az új folyamán támadó kísérletek voltak a köznyűvek ellen. Ezeket a karhatalom sikeresen visszaverte. A házkutatások és letartóztatások a városban állandósultak.

Gyújtogatás okozta az Atlantique tüzkatasztrófáját?

A vizsgálóbizottság betérjesztette véleményes jelentését

Párizs, január 12. Az Atlantique tüzkatasztrófia ügyében kiküldött vizsgálóbizottság betérjesztette elkészített véleményes jelentését a francia kereskedelmi tengerészeti minisztériumhoz. Beavatottak szerint a bizottság három okot tételez fel a tüzkatasztrófia felidézéjéért: 1. gondatlanság; 2. a hajóbe-

rendezések állandó ellenőrzésének hiánya; 3. rosszakaratu gyújtogatás. A hajó matrózainak eskü alatt adott vallomásai szerint a tüzkatasztrófát bűnös kezek okozhatták. Abban a kabinban, ahol a tűz fészke volt, röviddel a szerencsétlenség bekövetkezése előtt még semmi gyanus sem volt észlelhető.

Angliában már a kórházak ápoló- és orvosszemélyzetét is hatalmába kerítette a spanyol-nathajrány

A vidéken a múlt héten ezer influenzahalálozás volt

London, január 12. Az Európaszerte dúló spanyoljárvány Angliában tetőfokára hágott. Az országban a járványos influenza minden övintézkedés ellenére, egyre szedi áldozatait. Újabb jelentés szerint Londonban a legtöbb kórház orvos és ápolószemélyzete is megbetege-

dett influenzában. Az egészségügyi szolgálat fentartása kezd nagy nehézségekbe ütközni. A táviró- és telefonszolgálat központjában is több mint százötven tisztviselő betegedett meg influenzában. Vidéken az elmúlt héten csaknem ezer influenzahalálozás volt.

Berlinben öngyilkos lett és meghalt Trozskij egyik leánya,

mert attól félt, hogy kiutasítják Németországból és a szovjet-kormány Sibirijába fogja száműzni

Berlin, január 12. Zinaida Wolkoff, Trozskij egyik leánya Karlshorst keleti elővárosában levő lakásán gázzal mérgezte magát és meghalt. Wolkoff aszszony, aki hatéves árva hagyott hátra,

1931 októberben tartózkodási engedélyt kapott a birodalmi kormánytól, hogy tudósbaját Németországban kezelthesse. A tartózkodási engedély lejáratában volt s kérte annak meghosszabbítását, de a ké-

rést még nem intézték el. Attól tartott, hogy kiutasítása esetén a szovjetkormány Kelet-Sibirijába száműzött férjéhez eskortáltatja s valóság nélkül ezért vetett véget életének.

Az indiai Alwar tartományban a mohamedán felkelők serege már az állam négy kerületét terfja megszállva

London, január 12. Az indiai Alwar államban a mohamedán felkelők hadserege, több mint kétezer colt indiai katoná, akik a világháboruban résztvettek, már az állam négy kerületét terfja megszállva. A forradalmárok pályaudvarokat gyújtanak fel és több ponton felrobantották a vasúti vonalakat. Delhiből angol csapatok vonultak fel a felkelő hadsereg ellen. A lakosság nagy része rokonszenvez a lázadókkal. Az allwari maharadzsza reméli, hogy a megerősítésül kapott angol csapatok visszazserzik a forradalmároktól megszállott területeket.

A japánok újabb teret nyertek Jehoi Kina tartományban

London, január 12. A japánok harcok után újabb teret nyertek Csao-Yan, Jehoi tartomány fővárosa felé irányuló támadó akciójuk során. Tokióban újlag hangoztatják, hogy kizárt dolog Japán távolkeleti politikájának megváltoztatása. Ezzel egyidejűleg négy újabb japán hadihajó Kanton kikötőjébe érkezett.

Berlin, január 12. Wang Csing Wei, Kina minisztereinek, aki Tübingenben orvosi kezelést állott, ma váratlanul visszautazott hazájába. A kínai miniszterelnök elutasítását az északkeleti események kel hozzák összefüggésbe.

Elbocsájtott matrózok lövéseket adtak le egy rajnál francia gőzösre

Párizs, január 12. A napokban a Rajna badeni szakaszán közlekedő Condor francia gőzösre ismeretlenek lövéseket adtak le. Több lap német merényletet emlegetett. Ezek a hírek nem bizonyultak igazaknak. A lövöldözés bosszu műve volt. Azok a francia matrózok adták le a hajóra a lövéseket, akiket a hajó kapitánya büntetésből eltávolított a hajóról.

— A szovjethatóságok likvidálni akarják a gyermekkoldulás anomáliáját. Londonból jelentik: A szovjethatóságok utasításokat kaptak a gyermekkoldulás egyre jobban elhatalmasodó anomáliájának likvidálására. A bíróságok a jövőben a szülőköt felelősségre fogják vonni gazdátlanul vesztatóló gyermekek koldulásáért.

— Hitler elutazott Berlinből. Berlinből jelentik: Hitler elutazott Berlinből Lippe Detmoldba a választási kampány irányítására. Berlinbe visszatérése után a nemzeti szocialista párt vezére találkozni fog Hugenberggel. A kancellárral folytatandó eszmecsereje időpontját még nem állapították meg.

— Lettország kormánya nem adott beutazási engedélyt Kerenszkinek. Rigából jelentik: Lettország kormánya nem adott beutazási engedélyt Kerenszkinek, aki előadásorozatra készült a balti államokban. Ugy hírlik, hogy Litvánia is megtagadta az első orosz forradalom vezérével a vízumot.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzsóvár amerikai ifjuság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háború utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket meg-alázó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára fi-nom papíroson nyoma füzve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Héro L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 4 27

Táza postai plátite in nu No. 224718-92

da Baron L. P. Telefon: 9-77. Havonta 110. évre 680. egre földre: Haver félére 6. egre detések díjsza KELET" az zsidóság egye keink utányi rás megjelöl

A japánok

Mi az volta ten történi i A jámbor hiszi el, hogy Hiszen hab leg tilos. Bizonyára ami a kínai Csak hogy e nak" még a Harminc ja belsejébe, a zai ontják a szórják a vá eszközk pus Vajjon ezt nem hallják Sem az ágy lók jajkiáltás Ugy látszik sem hallik el ség vezetői látják a kínai cíó majd csapán már egé

Bukarest

egy tízeny is jelentős egymillió főr

Es még s számba men amelyiknek l milliót.

Mindent cs tani, hogy a 'ának a hímát, mely sz embernek n zárólag köny

Ami a va rülbeül ann liós lakosu apraja és n munkából, h

Igaz, hogy kosa van, te pai ország e

Ennek el maga tömeg séira embe kóra világí Dante képzé séget rajzo

A mennyi már minősé

Szenvedé ság mindig ez a nyomó szélsőségek rendítik me

A munka minőségét pauperizáló erkölcsi ell esőkkenésé

Egy millió Mert aki eredményé kifejezések talosan ne nak

A koldus mében — érzetük, m támaszkodv

S a sze kívül, mely ják le az e leromlás é mai ember teljes elny

Büszke, helyett — lág, koldó önmagukn egész társ S ez a t töltse azok ség jövőjé

Ha ez a nemcsak a eméi is s omlás rém kat.